

Keski-Suomen yhteiset tavoitteet vuosille 2026–2029

Lausuntoa: 1 ▼

Strategialuonnoksesamme aluekehittämisen lähivuosien painopisteet on koottu neljäksi kokonaiskestävyyteen perustuvaksi kokonaisuudeksi: rohkeasti toimelias, luonnonvoimainen, toisistamme ja tulevaisuudesta huolehtiva sekä ylpäesti keskisuomalainen. Jokaiseen kokonaisuuteen on määritelty tarkemmat tavoitteet, vastuutahot ja mittarit, joiden avulla voimme yhdessä seurata edistymistä.

Mitä ajatuksia lähivuosien painopisteet herättävät?

Näillä aluekehittämisen painopisteillä on hyvä lähteä rakentamaan kestävämpää Keski-Suomea yhdessä.

Rohkeasti toimelias kokoaa elinehdot Keski-Suomen toimintakyvylle. Ilman hyvää saavutettavuutta ja yhteyksiä operointi alueella jää kehityksestä jälkeen ja tuottavuus sekä uudistuminen hidastuvat.

Maakuntastrategia tarkastelee väestökehitystä ja julkisen talouden lähtökohtia realistisesti: se kannustaa kuntia yhdistämään voimavaroja ja tarkastelemaan niitä yhteisesti mm. kouluverkon osalta. Äänekosken kaupunki seuraa mielenkiinnolla opetus- ja kasvatuseräministeriön joulukuussa 2025 päättyvää, väestökehityksen haasteita perusopetuksessa käsittelevän työryhmän työtä, jonka tehtävänä on valmistella strateginen näkemys perusopetuksen järjestämiseen liittyvästä kehittämisestä, jolla vahvistetaan lapsen oikeuksien toteutumista perusopetusikäisten määrän vähentyessä. Uskomme, että yhteinen palvelutuotanto ja etäopetusmahdollisuudet tulevat yleistymään. Äänekosken kaupunki on avoin kaikelle yhteistyölle.

1. Rohkeasti toimelias

Lausuntoa: 2 ▼

Minkä tavoitteen tulisi olla etusijalla seuraavien vuosien aikana kokonaisuudessa **Rohkeasti toimelias?**

- ☐ Nostamme keskisuomalaisten osaamistasoa
- ☐ Vauhditamme talouden kasvua TKI-yhteistyöllä ja yrittäjyydellä
- ☐ Tavoittelemme työttömyysasteen puolittamista vuoteen 2035 mennessä
- ☐ Varmistamme sujuvat yhteydet

Vastaavatko painopisteet Keski-Suomen tulevien vuosien tarpeisiin? Tunnistatteko katveeseen jääviä teemoja?

Ehdotus: työttömyyden puolittaminen

Työttömyyden vähentäminen on oleellinen ponnistus koko Keski-Suomen osalta. Tähän tarvitaan mukaan kaikki toimijat, jotta vaikuttavia toimenpiteitä saadaan toteutettua. Saumaton yhteistyö palveluiden välillä ja oikea tuki oikeaan aikaan luovat perustan sille, että yhä useampi löytää paikkansa työelämässä. Asiakkaan palvelupolku työelämään ei saa katketa matkan varrella ja osaamisesta työelämän tarpeisiin on pidettävä huolta. Nämä asiat on mahdollistettava. Palveluista on pyrittävä rakentamaan vaikuttavampia ja suoraviivaisempia. Tämän lisäksi tarvittavan tiedon jakaminen oikeille toimijoille joustavasti on tärkeää. Joten palveluiden ohjausta helpommaksi ja selkeämmäksi ja järjestelmät keskustelemaan keskenään.

2. Luonnonvoimainen

Lausuntokohtia: 4

Minkä tavoitteen tulisi olla etusijalla seuraavien vuosien aikana kokonaisuudessa **Luonnonvoimainen?**

- ☐ Ohjaamme kestäviin elämäntapoihin
- ☐ Käytämme viisaasti luonnonvarojamme
- ☐ Saavutamme hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä
- ☐ Edistämme luontomme monimuotoisuutta

Mitkä ovat yleiset huomionne kokonaisuuden tavoitteista? Onnistummeko näillä toimenpiteillä sopeuttamaan toimintaamme lähemmäs luonnon kantokykyä?

Tulisiko Keski-Suomen tavoitteella **hiilineutraaliutta** vuonna 2030 vai vuonna 2035?

- ☐ Vuonna 2030, joka on nykyisenkin Keski-Suomen strategian mukainen tavoite
- ☐ Vuonna 2035, joka on kansallisen ilmastolain mukainen tavoite

Perustelkaa halutessanne hiilineutraaliuden tavoitetta ja tavoitevuotta.

Ehdotus: Ohjaamme kestäviin elämäntapoihin

Luonnonvoima antaa meille pohjan kestäväälle bio- ja kiertotaloudelle sekä hyvälle voinnille. Keski-Suomen menestys on aina nojannut luonnonvaroihin – metsiin, vesiin ja alueemme lumovoimaisiin maisemiin. Puhtaasta luonnosta ammennamme yhä voimaa ja uutta osaamista. Käytämme luonnonvaroja viisaasti: hyödynnämme ensisijaisesti olemassa olevaa ja jalostamme raaka-aineista mahdollisimman paljon arvoa. Näin voittavat sekä luonto että talous. Metsät ja järvet takaavat meille myös turvaa ja huoltovarmuutta kriittisillä hetkillä.

Vähennämme uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöä. Käytämme uusiutuvia luonnonvaroja kestävästi. Kehitämme ratkaisuja, joilla parannamme raaka-aineiden kiertoa ja investoimme uusiutuvien luonnonvarojen jalostusasteen nostoon.

Vähennämme päästöjä parantamalla energiatehokkuutta ja luopumalla fossiilisista polttoaineista. Otamme käyttöön uusia teknologioita ja lisäämme uusiutuvan energian tuotantoa – aina kokonaiskestävyys huomioiden.

Vahvistamme metsiämme ja maaperämme hiilinieluja. Viemme eteenpäin teknologisia ratkaisuja hiilidioksidin talteenottoon. Nämä yllä mainitut asiat korostuvat tulevalla strategiajaksolla ja niihin liittyy paljon infraratkaisuja maankäytön, sähköverkon, energiatuotannon ja eri toimijoiden osalta. Miten me mahdollistamme tämän – energiaratkaisuksi ei riitä olemassa olevat lähteet ja tulevat tuulivoima ja aurinkoenergiaratkaisut. Energiaintensiivisiin ratkaisuihin tarvitaan jatkossa pysyvämpää ja tasaisempaa ratkaisua mm. energian varastointia ja ydinvoimaa.

Edistämme luonnon monimuotoisuutta ja teemme yhteistyötä hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä.

Kasvunkärjiksi ovat valikoituneet ajankohtaiset:

1. Bio- ja kiertotalous
2. Uudistuva teollisuus
3. Hyvä vointi
4. Turvallisuus ja huoltovarmuus

On tärkeää hahmottaa lähivuosien tärkeimmät kehittämiskärjet ja tunnistaa oikeat megatrendit, jotta pidemmän aikaikkunan strategia selkeytyy. Tämän hetkisen maailmantilanteen takia on todella tärkeä lisätä kasvukärkeen aiempien kolmen lisäksi turvallisuus ja huoltovarmuus. Siinä on hyvä kasvun mahdollisuus Keski-Suomelle. Meiltä löytyy osaamista niin puolustusteollisuudesta, kaksoiskäyttöteknologioista kuin johtamisestakin. Keski-Suomi on pitkään tunnettu kyberturvallisuuden osaajana, mutta huoltovarmuuteen kuuluu myös osaaminen uusiutuvan energian ja vedyn sekä ruokatuotannon parissa. Nämä tarjoavat lähivuosina uusia mahdollisuuksia myös aluetaloudelle. Kaikkia neljää kasvun kärkeä yhdistää vahva TKI-toimintaa, jonka avulla tuemme yritystemme kasvua, kannattavuutta ja vastuullisuutta. Kasvun kärjet ovat samalla Keski-Suomen älykkään erikoistumisen valinnat.

Bio- ja kiertotalouskärjen painopisteitä voi hieman laajentaa. Biokaasun lisäksi alueella on mahdollisuus tuottaa muitakin bio- ja kiertotalouspohjaisia polttoaineita. Tekstiilien lisäksi myös muut kuitupohjaiset tuotteet, kuten mm. pakkaukset nousevat alueen vahvuuksiksi. Rakennusteollisuudelle löytyy myös uusia monipuolisia ratkaisuja.

Uudistuvan teollisuuden avaintekijöitä ovat mm. automaatio, robotisaatio, tekoäly, materiaalit, teknologiset ratkaisut. Kilpailukyvyyn ylläpitämiseksi, toimintamallien on oltava

tehokkaita. Digitaalisuus on läsnä kaikessa tekemisessä. Strategiaan nämä olikin hyvin huomioitu.

Keski-Suomessa hyvän voinnin kokonaisuus on ymmärretty laaja-alaisesti. Kyse on teknologisista ratkaisuista esimerkiksi diagnosointiin liittyen, mutta myös kulttuurin ja liikunnan sekä matkailun ja virkistuksen aluetaloudellisesta potentiaalista. Tässä on meille kaikille mahdollisuuksia, joihin on syytä tarttua eri foorumeilla.

Ehdotus: Vuonna 2030 (Kuten äänekosken nykyisessä strategiassa)

3. Toisistamme ja tulevaisuudesta huolehtiva	Lausuntokohtia: 2
Minkä tavoitteen tulisi olla etusijalla seuraavien vuosien aikana kokonaisuudessa <i>Toisistamme ja tulevaisuudesta huolehtiva?</i>	
☐ Liikumme ja harrastamme kasvattaaksemme toimintakykymme	
☐ Kehitämme uusia tapoja palveluiden järjestämiseen	
☐ Pidämme erityistä huolta nuoristamme	
☐ Vahvistamme kokonaisturvallisuutta	
Mitkä ovat yleiset huomionne kokonaisuuden tavoitteista? Vahvistammeko näillä toimenpiteillä keskiuomalaisten hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta?	

Ehdotus; Pidämme erityistä huolta nuoristamme

Äänekosken kaupunki hakee tällä hetkellä aktiivisesti ratkaisuja NEET-nuorten tilanteisiin vahvalla yhteistyöllä mm. POKE:n kanssa. Näemme, että yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisut voidaan usein löytää paikallisesti, joskus hyvin arkisilla mutta vaikuttavilla teoilla. Kaikki palaa lopulta läsnäoloon ja kohtaamiseen, siihen, että jokainen nuori tulee kohdatuksi.

4. Ylpeästi keskisuomalainen	Lausuntokohtia: 2
Minkä tavoitteen tulisi olla etusijalla seuraavien vuosien aikana kokonaisuudessa <i>Ylpeästi keskisuomalainen?</i>	
☐ Vahvistamme keskisuomalaisten kulttuurin toimintaedellytyksiä	
☐ Panostamme kansainvälisyyteen	
☐ Huolehdimme osallisuudesta	
☐ Olemme ylpeästi keskisuomalaisia	
Mitkä ovat yleiset huomionne kokonaisuuden tavoitteista? Rakentavatko nämä toimenpiteet vahvempaa keskisuomalaisuutta?	

Ehdotus: Huolehdimme osallisuudesta

Maakuntastrategia painottaa jokaisen keskisuomalaisella vastuuta omasta toimintakyvystään. Taustalla on luettavissa ajatus niukkenevista taloudellisista resursseista. Osallisuus puolestaan hahmottuu järjestöjen ja kulttuuritoiminnan tehtäväkentäksi. Osallisuus ja yhteisöllisyys olisi hyvä mieltää yhä enemmän koko inhimillisen toiminnan ja kuntien palvelutuotannon läpileikkaavaksi teemaksi, joka kattaa siten kaikki väestöryhmät.

Kasvun kärjet

Lausuntoa: 2

Keski-Suomen kasvun kärjillä tarkoitetaan vahvuuksia, joihin maakunta nojaa tutkimuksessa, innovaatiotoiminnassa sekä tuottavuuden ja kasvun tavoittelussa. Keski-Suomen nykyisessä strategiassa on esitetty kolme kasvun kärkeä – bio- ja kiertotalous, hyvä vointi ja uudistuva teollisuus. Strategialuonnoksessa esitetään muuttuneen geopolittisen tilanteen vuoksi nykyisten kärkien rinnalle lisäyksenä turvallisuutta ja huoltovarmuutta.

Mitä ajatuksia kasvun kärjet herättävät?

Pidätkö perusteltuna, että turvallisuus ja huoltovarmuus nostetaan uudeksi kasvun kärjeksi?

☐ Kyllä

☐ Ei

☐ Ehkä

Vastaavako esitetyt kasvun kärjet Keski-Suomen vahvuuksia?

Ehdotus: Kyllä

Muuttuneen turvallisuustilanteen, Suomen NATO-jäsenyyden sekä EU-rahoituksen painopisteiden muuttumisen myötä, uudeksi kärjeksi nostetaan turvallisuus ja huoltovarmuus.

Ajantasainen ja edelläkävijä osaaminen kytkeytyy oleellisenä osana kaikkiin näihin kärkiin ja sitä on pystyttävä pitämään yllä ja uudistamaan kilpailukyvyyn säilyttämiseksi.

Tulevaisuuskuva 2050 ja aluerakenne

Lausuntoa: 1

Haluamme rakentaa pitkällä tähtäimellä tulevaisuuskestävää, kiinnostavaa ja kansainvälistä Keski-Suomea.
Tämän tulevaisuuskuvan on tarkoitus ohjata, rohkaista ja antaa tekemisellemme merkityksen.

Vastaako pitkän tähtäimen tulevaisuuskuva mielestänne sitä suuntaa, johon Keski-Suomen tulisi pyrkiä?

Onnistumisen edellytyksiä varmistaa korkea, oikea ja kohdennettu osaaminen. Keski-Suomessa tarvitaan elinkeinoelämän kilpailukyvyyn säilyttämiseksi ja kasvattamiseksi

vaikuttavaa, oikea aikaista ja tarpeeseen kohdennettua osaamista ja koulutusta. Koulutuksen sisällön ja laadun on vastattava kaikilla koulutustasoilla tulevaisuuden tarpeita työelämässä. Tässä pitää luonnollisesti huomioida myös opiskelijat ja panostaa oppimiseen ja tiedon käsittelyyn jo hyvissä ajoin ennakoivasti.

On ilahduttavaa nähdä Keski-Suomen elinkeinoelämän, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tiivistynyt yhteistyö. Yhteistyössä on myös muilla julkishallinnon toimijoilla oma roolinsa verkostojen rakentajana ja kasvun mahdollistajana. Yhteistyö synnyttää selkeästi uutta ja vahvistaa innovaatiokyvykkyyttä tulevaisuuteen sekä lisää tietoa myös tarvittavien ratkaisuiden löytämiseksi mm. infran rakentaminen erilaisille toimintamahdollisuuksille.

Yrittäjyys ja sen edellytysten varmistaminen on oleellinen asia Keski-Suomen menestykselle. On todella tärkeää yhteistyöllä pitää yrittäjyysilmapiiri positiivisena ja avoimena.

Aluerakenne	Lausuntokohtia: 1 ▼
Aluerakenne määrittelee aluekehittämisen ja aluesuunnittelun pitkän tähtäimen suuntaviivat. Se kertoo, mitä pidämme erityisen tärkeänä tulevaisuuskestävää Keski-Suomea rakentaessamme. Aluerakennetta on strategialuonnoksessa lähestytty neljästä näkökulmasta: 1. monikeskuksinen alue- ja palvelurakenne 2. taloudellinen toimeliaisuus 3. ekologinen verkosto sekä 4. saavutettavuus.	
Vastaako aluerakenne mielestänne sitä suuntaa, johon Keski-Suomen tulisi pyrkiä?	

Aluerakenne hahmottelee maakunnan suuntaa vuoteen 2050 asti yleispiirteisellä tasolla. Keski-Suomen kuntien alueille on osoitettu

- *monipuolistuvan toimeliaisuuden aluetta* (punainen väritys); Jyväskylän saavutettavuusvyöhyke kuvaa alueen puolen tunnin saavutettavuutta henkilöautolla. Tälle alueelle keskittyy pääosa maakunnan palvelu- ja asuntorakentamisesta ja olemassa olevasta rakennetusta ympäristöstä. Valtakunnallisessa yhdyskuntarakenteen seurannassa alue on luokiteltu keskustaajamaa ympäröiväksi kaupunkiseuduksi. Alue kilpailee Suomen muiden kasvavien kaupunkikeskusten kanssa niin kotimaisista kuin kansainvälisistäkin osaajista.

- *monipaikkaisuuden keskuksia*
(vaaleanpunainen väritys); maaseudun monipaikkaisuuden keskuksina osoitetaan Suomen ympäristökeskuksen analyyseissä tunnistetut älykkään sopeutumisen työpaikka- ja palvelukeskittymät (Jämsä, Saarijärvi, Viitasaari ja Pihtipudas) sekä monipuolisten elinkeinojen palvelukeskittymä Keuruu), lisäksi Keski-Suomen mökki-intensiivisimmät kunnat (Luhanka-Joutsa, Kivijärvi ja Kannonkoski). Monipaikkaisuuden keskukset ovat asumisen ja palveluiden kohtaamispaikkoja. Keskukset tarjoavat asumisen, yrittämisen ja paikasta riippumattoman työn mahdollisuuksia tilaa ja puhdasta luontoa kaipaaville. Näitä alueita luonnehtivat järvien ja vesistöjen läheisyys sekä hyvä saavutettavuus, mukaan lukien digitaaliset yhteydet. Monipaikkaisuuden keskusten kehittämisessä painottuu palveluiden saavutettavuus.

Äänekosken kaupungin alueelle ei ole osoitettu monipuolistuvan toimeliaisuuden tai monipaikkaisuuden keskuksen aluetta, vaan ainoastaan maa- ja metsätalouden innovaatiokeskittymän aluetta. Äänekosken kaupungin näkemyksen mukaan kaupungin alueelle pitäisi osoittaa monipuolistuvan toimeliaisuuden aluetta, sillä puolen tunnin saavutettavuus henkilöautolla täyttyy.

Strategian toteutus ja seuranta

Lausuntokohtia: 2 ▼

Onko strategialuonnoksessa hahmoteltu tapa strategian toimeenpanoon toimiva? Millaiseksi näette oman organisaationne roolin Keski-Suomen strategian käytännön toteutuksessa?

Jokaiselle tavoitekokonaisuudelle on hahmoteltu mittareita. Sopivatko ehdotetut mittarit strategian seurantaan ja arviointiin?

Ympäristöselostus

Lausuntokohtia: 1 ▼

Mikä on näkemyksenne maakuntaohjelman ympäristövaikutuksista ja arviointiselostuksesta?

Muut terveiset ja kehittämis ehdotukset

Lausuntokohtia: 1 ▼

Kertokaa mahdolliset muut huomiot ja terveiset strategian viimeistelyyn.